

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 25 czerwca 2018 r.

Wnioskiem z dnia 15 marca 2018 roku wierzyciele D. S. i P. S. - zastępowani przez pełnomocnika będącego adwokatem - wnieśli o zobowiązanie dłużnika (...) Spółki Akcyjnej w W. do wykonania czynności zastępowalnej, polegającej na opublikowaniu przeprosin o treści i w sposób wskazany we wniosku, a w przypadku niezastosowania się do tego wezwania – o udzielenie wierzycielom upoważnienia do dokonania opisanej wyżej czynności na koszt dłużnika i przyznanie wierzycielom na ten cel kwoty 15 000 zł. Wierzyciele wnieśli ponadto o zasądzenie na ich rzecz od dłużnika kosztów postępowania według norm przepisanych. Uzasadniając wniosek podnieśli, że dłużnik nie wykonał obowiązku nałożonego na niego wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15 lipca 2013 roku (sygn. akt II C 214/11), częściowo zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 marca 2014 roku (sygn. akt I ACa 1504/13). W ocenie wierzycieli dłużnik nie zamieścił oświadczenia na łamach dziennika (...) w sposób określony w tytule wykonawczym, gdyż zmienił szatę graficzną dziennika w taki sposób, że oświadczenie to nie wyróżniało się od innych treści. Dłużnik nie wykonał również obowiązku opublikowania oświadczenia na stronie internetowej (k. 1-19).

W odpowiedzi na wniosek dłużnik (...) Spółka Akcyjna w W. – zastępowany przez pełnomocnika w osobie adwokata – wniósł o oddalenie wniosku oraz o zasądzenie od wierzycieli na rzecz dłużnika kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym według norm przepisanych. Dłużnik podkreślił, że obowiązek nałożony na niego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie został w całości wykonany. Ponadto zarzucił, że w sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej z uwagi na treść postanowienia w sprawie I Co 2494/14.

Pismem z dnia 20 czerwca 2018 r. wierzyciele wnieśli o otwarcie zamkniętej rozprawy na nowo oraz o dopuszczenie dowodu z fotokopii egzemplarza dziennika (...). Wniosek ten został oddalony na posiedzeniu przeznaczonym na ogłoszenie orzeczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 15 lipca 2013 r. (k. 365 akt II C 214/11) Sąd Okręgowy w Warszawie zobowiązał pozwanego (...) S.A. do złożenia w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku oświadczenia następującej treści: Zarząd (...) S.A. przeprasza Panią D. S. i Pana P. S. za naruszenie ich dóbr osobistych na łamach dziennika (...) przez publikację obraźliwych informacji na ich temat oraz naruszenie ich prywatności”. Sąd sprecyzował, że oświadczenie ma zostać opublikowane na pierwszej stronie dziennika (...) w ramce o rozmiarze A5 (tj. 210 mm szer. i 148 mm wys.) koloru czarnego o grubości 3 punktów typograficznych, tekst czarny na polu koloru białego, czcionką Times N. R. o wielkości 28 punktów typograficznych.

Tym samym wyrokiem nakazano (...) S.A. złożenie oświadczenia takiej samej treści w serwisie internetowym Se.pl w wyskakującym okienku typu pop-up w formacie 400 na 400 pikseli przez okres 12 godzin.

Wyrok ten został częściowo zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 marca 2014 roku (k. 475 akt II C 214/11), ale orzeczenie Sądu Okręgowego w Warszawie zostało zmienione tylko w zakresie zadośćuczynienia i kosztów procesu.

W dniu 30 czerwca 2014 roku nadano klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego w Warszawie z uwzględnieniem treści pkt 1 wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie (k. 531-532 akt II C 214/11, oryginał tytułu wykonawczego – k. 14-15 akt I Co 1494/14).

W dniu 22 maja 2014 roku (...) Spółka Akcyjna – wydawca dziennika (...) opublikował na pierwszej stronie tego dziennika oświadczenie o treści zgodnej z treścią tytułu wykonawczego. Wydawca zmienił jednak w sposób radykalny szatę graficzną dziennika w ten sposób, że taką samą czcionką zapisał pozostałe artykuły. Taka szata graficzna

zdecydowanie odbiegała od standardowego wydania dziennika (...) i powodowała, że opublikowane oświadczenie nie odróżniało się od innych treści. Ponadto wydanie to było kolportowane z dodatkiem reklamowym, który faktycznie stanowił pierwszą stronę dziennika (oryginał wydania dziennika – k. 39 akt dołączonych I Co 2494/14).

(...) Spółka Akcyjna w W. zmieniła nazwę na (...) Spółkę Akcyjną w W. (odpis z KRS – k. 35-37).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej opisanych dokumentów. Sąd pominął dowód z przesłuchania stron, gdyż żadna ze stron nie stawiała się na rozprawę i nie usprawiedliwiła swojej nieobecności. Ponadto – ze względu na zakres kognicji sądu rozpoznającego sprawę o egzekucję świadczenia niepieniężnego – poczynienie niezbędnych ustaleń było możliwe wyłącznie na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy. Dlatego, chociaż Sąd początkowo wezwał strony na rozprawę, to jednak ostatecznie uznał przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron za zbędne. Z tej samej przyczyny oddalono wniosek o otwarciu zamkniętej rozprawy na nowo.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek zasługuje na uwzględnienie, o czym przekonują następujące argumenty.

Przede wszystkim nie jest zasadny zarzut powagi rzeczy osądzonej, w związku z toczącym się między stronami postępowaniem o sygn. akt I Co 2494/14. O niezasadności tego zarzutu świadczą dwie zasadnicze okoliczności. Po pierwsze, w postępowaniu egzekucyjnym nie można odpowiednio (na podstawie art. 13 § 2 k.p.c.) stosować art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. ze względu na odmienny od postępowania rozpoznawczego cel tego postępowania. Postępowanie egzekucyjne ma bowiem na celu przymusowe wykonanie obowiązku już stwierdzonego tytułem wykonawczym, a zatem na tym etapie postępowania cywilnego w ogóle nie dochodzi do „osądzenia” sprawy cywilnej. Ponadto, nawet gdyby uznać dopuszczalność podniesienia zarzutu powagi rzeczy osądzonej w sprawie egzekucyjnej, to i tak byłby on całkowicie bezzasadny ze względu na inną treść żądania w obu sprawach. W sprawie o sygn. akt I Co 2494/14 wierzyciele wskazali bowiem inny sposób egzekucji – czynności niezastępowalnej, a sąd był tym wskazaniem związany. Tymczasem w niniejszej sprawie wierzyciele oparli wniosek o wszczęcie egzekucji na treści art. 1049 k.p.c., co oznacza, że zgłosili inne żądanie, obejmujące inny sposób egzekucji. Nie zachodzi więc tożsamość przedmiotowa obu żądań.

Sąd podziela stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z 28 czerwca 2006 r. (III CZP 23/06, OSNC 2007/1/11), w myśl którego obowiązek usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych, polegający na złożeniu przez dłużnika oświadczenia odpowiedniej treści w formie ogłoszenia, podlega egzekucji na podstawie art. 1049 k.p.c. Wierzyciele wybrali zatem właściwy sposób egzekucji. W realiach sprawy zajęcie innego stanowiska nie byłoby zresztą możliwe, gdyż w prawomocnym postanowieniu tutejszego Sądu przesądzono brak podstaw do uznania za właściwy sposobu egzekucji z art. 1050 k.p.c. Oddalenie wniosku z powodu nieadekwatności sposobu egzekucji pozbawiłoby więc wierzycieli prawa do przymusowej realizacji orzeczenia.

Ocenę merytorycznej zasadności wniosku należy rozpocząć od podkreślenia, że sąd rozpoznający wniosek wierzyciela w trybie art. 1049 k.p.c. jest organem egzekucyjnym w rozumieniu art. 758 k.p.c. i art. 759 § 1 k.p.c. („sądem egzekucyjnym”), prowadzącym postępowanie egzekucyjne na podstawie przepisu szczególnego (por. w tej kwestii uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 30 czerwca 1992 r., III CZP 74/92, OSNC 1992/12/229). Sąd Rejonowy jako organ egzekucyjny jest związany treścią art. 804 k.p.c., który stanowi, że organ egzekucyjny nie może badać istnienia i zasadności obowiązku. Nie ulega wątpliwości, że „zadanie organu egzekucyjnego – zarówno komornika, jak i sądu – polega na wykonaniu tytułu wykonawczego, a nie weryfikowaniu zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem, gdyż badanie merytoryczne tego obowiązku spoczywa w gestii sądu w postępowaniu rozpoznawczym poprzedzającym postępowanie egzekucyjne (gdy tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu)” (O. Marcewicz w: Komentarz aktualizowany do art. 804 k.p.c. w: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz pod red. A. Jakubeckiego, teza 1). W konsekwencji, dłużnik w postępowaniu egzekucyjnym nie może skutecznie bronić się zarzutem, że zobowiązanie wygasło na skutek jego dobrowolnego spełnienia przez niego świadczenia. Właściwym środkiem obrony dłużnika podnoszącego taką okoliczność jest powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Reguła ta w równym stopniu dotyczy egzekucji świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych. **Dlatego również w postępowaniu przed sądem egzekucyjnym, toczącym się w trybie**

art. 1049 k.p.c., dłużnik nie może skutecznie podnosić, że uprzednio dokonał czynności wskazanej w tytule wykonawczym (zob. postanowienie SN z 27 stycznia 1971 r., I CZ 26/71, OSNC 1971/9/162, podkr. własne Sądu). Dłużnik nie wykazał, aby uzyskał orzeczenie pozbawiające wykonalności wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie II C 214/11, ani nawet nie twierdził, aby wytoczył przeciwko wierzycielom powództwo opozycyjne. W tej sytuacji wywody przedstawione w odpowiedzi na wniosek, w których dłużnik wykazuje, że wykonał zobowiązanie nałożone na niego w orzeczeniu Sądu Okręgowego w Warszawie, nie mogą uzasadniać oddalenia wniosku wierzyciela. Konsekwentnie, w niniejszym postępowaniu nie zachodzi potrzeba szczegółowego badania, czy opublikowane w dniu 22 maja 2014 r. oświadczenie doprowadziło do wykonania obowiązku stwierdzonego tytułem wykonawczym. Ta kwestia mogłaby zostać zbadana tylko w postępowaniu zainicjowanym powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego.

Kognicja sądu prowadzącego egzekucję świadczenia niepieniężnego sprowadza się do oceny warunków formalnych tytułu egzekucyjnego, czy przejście uprawnień i obowiązków na inne osoby. Sąd nie bada treści merytorycznej tytułu egzekucyjnego (zob. W. Kowalski, Egzekucja świadczeń niepieniężnych, Wydawnictwo Currenda 2005, rozdział IV.5, publikacja elektroniczna w systemie Lex). Dokonując oceny formalnej tytułu wykonawczego Sąd stwierdził, że spełnia on wszystkie wymagania. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie o nadaniu klauzuli wykonalności odpowiada treści art. 783 § 1¹ i 3 k.p.c., a jej treść niewątpliwie uprawnia wierzyciela do egzekwowania obowiązku nałożonego w punkcie 1 wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie, który w tej części uprawomocnił się w następstwie oddalenia apelacji. Nie zaszyły żadne przesłanki wskazujące na konieczność umorzenia albo zawieszenia postępowania egzekucyjnego.

Należy również wyjaśnić, że w sentencji wydanego przez tutejszy Sąd orzeczenia użyto – przytaczając treść oświadczenia – aktualnego oznaczenia firmy (nazwy) dłużnika, która uległa zmianie po uprawomocnieniu się wyroku. Było to zabiegiem dopuszczalnym, gdyż zmiana nazwy nie wpływała na podmiotowość prawną dłużnika, który jest tą samą osobą prawną. Nie było więc potrzeby ani nawet możliwości, aby wierzyciele uprzednio uzyskali klauzulę wykonalności na podstawie art. 788 § 1 k.p.c. Przepis ten mógłby mieć zastosowanie, gdyby doszło do następstwa prawnego pod tytułem ogólnym albo szczególnym, ale taka sytuacja nie miała miejsca. Jednocześnie, wprowadzenie do oświadczenia aktualnej nazwy dłużnika nie stanowi ingerencji w treść tytułu wykonawczego, do czego oczywiście tutejszy Sąd nie jest uprawniony.

Wyznaczając termin 7 dni na dokonanie czynności Sąd wziął pod uwagę, że dłużnik jest zobowiązany do opublikowania oświadczenia w wydawanej przez siebie gazecie oraz na własnej stronie internetowej. Ponadto nie bez znaczenia jest okoliczność, że wyrok nakazujący opublikowanie oświadczenia uprawomocnił się już cztery lata temu.

Sąd nie rozpoznał żądań zawartych w punktach 2 i 3 wniosku, gdyż na obecnym etapie postępowania byłoby to przedwczesne. Egzekucja czynności zastępowalnej odbywa się bowiem w kilku etapach. Co prawda nic nie stoi na przeszkodzie, aby wierzyciel w tym samym wniosku domagał się – tak jak uczyniono to w niniejszej sprawie – zarówno wezwania dłużnika do dokonania czynności, jak i udzielenia upoważnienia do dokonania czynności na koszt dłużnika wraz z przyznaniem odpowiedniej sumy pieniężnej, to jednak **wyदानie rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania sformułowanego w punkcie drugim wniosku będzie możliwe dopiero po uprawomocnieniu się niniejszego postanowienia i bezskutecznym upływie wyznaczonego dłużnikowi terminu.** W orzecznictwie wyjaśniono, że sąd w takiej sytuacji nie oddala dalszych wniosków wierzyciela, a jedynie podejmuje kolejne czynności egzekucyjne dopiero po bezskutecznym wezwaniu dłużnika do spełnienia świadczenia (zob. w tej kwestii uchwałę SN z 22 kwietnia 1968 r., III CZP 37/68, OSNCP 1969 nr 1 poz. 9). Podzielając pogląd prawny wyrażony w tej uchwale Sąd orzekł jak w punktach 1 i 2 postanowienia na podstawie art. 1049 § 1 k.p.c.

Na obecnym etapie postępowania nie było podstaw do orzekania o kosztach postępowania egzekucyjnego, gdyż wydane postanowienie kończy tylko pierwsze stadium egzekucji. O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnie odrębnym postępowaniem po jego zakończeniu (art. 770 k.p.c.).

ZARZĄDZENIE

Proszę:

- 1) odnotować uzasadnienie;
- 2) odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wierzyciela adw. D. B.;
- 3) wszyć do akt odpowiedź na wniosek i pismo powoda z 21.06.2018 r. (oryginał) przed protokołem ogłoszenia postanowienia, a następnie ponumerować akta;
- 4) opublikować postanowienie z uzasadnieniem na portalu orzeczeń.